

Sygn. akt X Ga 67/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 26 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu X Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym:

PrzewodniczącySSO Jolanta Waltrowska

SędziowieSSO Wanda Migdał

del. SSR Alicja Zarzecka

P..sekr.sąd. S. W.

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2014 r., w P.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 8 października 2013 r. sygn. akt IX GC 649/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a. w punkcie 1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.921,70 zł (trzy tysiące dziewięćset dwadzieścia jeden złotych siedemdziesiąt groszy) z odsetkami ustawowymi od dnia 26 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddala,

b. w punkcie 2. rozdziela stosunkowo koszty procesu między powodem, a pozwanym w ten sposób, że obciąża pozwanego w 56%, a powoda w 44% i z tego tytułu zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 202,50 zł,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 452 zł tytułem kosztów postępowania

apelacyjnego.

/-/ W. M. /-/ J. W. /-/ A. Z.

UZASADNIENIE

Pozwem z 26 kwietnia 2012 r. powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w O., wniósł o zasądzenie od pozwanego – (...) S.A. w S. kwoty 6.953,28 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, iż samochód użytkowany przez powoda na podstawie umowy użyczenia C. (...) został uszkodzony w kolizji drogowej, której sprawca był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego. W związku z brakiem możliwości korzystania z wymienionego pojazdu w okresie naprawy powód wynajmował pojazd zastępczy, lecz tylko wtedy kiedy zachodziła konieczność wykonania podróży służbowych,

co miało miejsce 9 krotnie. Łącznie z tego tytułu koszty wynajmu wyniosły 6.700,98 zł, nadto powód poniósł z tego tytułu każdorazowo koszty związane z przejazdem jego pracownika po pojazd zastępczy do P. i z powrotem, co łącznie dało kwotę 252,30 zł, a którą to okoliczność potwierdzają załączone bilety (...), paragony i polecenia wyjazdu służbowego. Powód wskazał nadto, iż co prawda użytkował wymieniony pojazd C. (...) bezpłatnie, to jednak w wyniku kolizji w jego majątku powstała szkoda spowodowana koniecznością wynajmowania każdorazowo do wykonania podróży służbowej pojazdu zastępczego.

Pismem z 12 czerwca 2012 r. pozwany wniósł odpowiedź na pozew domagając się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwany stwierdził, iż roszczenie powoda nie stanowi normalnego następstwa kolizji drogowej z dnia 7 września 2010 r., albowiem samochód zastępczy zasadny byłby tylko na okres faktycznej naprawy pojazdu uszkodzonego. W niniejszej sprawie okres taki wynosił natomiast 6 dni. Pozwany zasygnalizował, iż pomimo braku wypłaty odszkodowania przez niego na rzecz powoda, ten winien samodzielnie niezwłocznie dokonać naprawy wykładając na to własne środki, tak aby nie powiększać szkody. W przedmiotowej sprawie nie wykazano nadto celowości oraz ekonomicznego uzasadnienia najmu pojazdu zastępczego, a wynajęty pojazd nie odpowiadał standardowi pojazdu uszkodzonego.

Ustosunkowując się do powyższego powód podtrzymał swoją dotychczasową argumentację, zaznaczając, iż w czasie wynajmowania pojazdu zastępczego nie dysponował wiedzą co do wyników postępowania likwidacyjnego prowadzonego przez pozwanego i nie miał także wystarczających środków aby samodzielnie przeprowadzić naprawę, która miała kosztować około 20.000 zł, gdy tymczasem koszty wynajmu pojazdu zastępczego były o wiele mniejsze. Powód podkreślił nadto, iż to pozwany dopuścił się 5 miesięcznej zwłoki w wypłacie odszkodowania i to było przyczyną wynajęcia pojazdu zastępczego. Ponadto normalnym następstwem uszkodzenia samochodu oraz oddania go do naprawy jest wypożyczenie zastępczego pojazdu. Wynajmowane pojazdy zastępcze odpowiadały także uszkodzonemu pojazdowi co do wymiarów i mocy silnika. Utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek zniszczenia stanowi zaś szkodę majątkową.

Wyrokiem z 8 października 2013 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.953 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.565 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz zwrócił pozwanemu kwotę 1.264,09 zł tytułem nadpłaconej zaliczki na koszty opinii biegłego.

Sąd I instancji ustalił, że powód prowadzi działalność gospodarczą jako spółka prawa handlowego pod firmą (...) sp. z o.o. z siedzibą w O., natomiast pozwany jako spółka prawa handlowego pod firmą – (...) SA w S.. W dniu 7 września 2010 r. doszło do szkody komunikacyjnej. Uszkodzeniu uległ pojazd użytkowany przez powoda na podstawie umowy użyczenia z (...) we Francji C. (...) nr rej. (...). Sprawca szkody A. S. w wyniku zawartej umowy z pozwaną spółką, objęta była ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych. Powód zgłosił niezwłocznie szkodę pozwanemu, a następnie w dniu 10 września 2010 r. pozwany przeprowadził oględziny uszkodzonego pojazdu. Decyzja o przyznaniu odszkodowania została przez pozwanego podjęta 15 lutego 2011 r. C. (...) nr rej. (...) był używany przez powoda do przewożenia kierowców do ciężarówek w różnych miejscach na terenie Europy. Powód nie dysponował innym pojazdem, który mógłby go zastąpić. W związku z powyższym w celu kontynuowania swojej działalności i rozwiezienia kierowców powód wynajmował 9 krotnie pojazdy zastępczy M. (...) i I., pojazdy te posiadały bardzo zbliżone parametry do uszkodzonego pojazdu używanego przez powoda, lecz były starsze od niego. Cena za dzień najmu takiego pojazdu wynosiła 250 zł netto i była stawką średnią w aglomeracji (...) i okolicach. Łącznie koszty wynajmu pojazdu zastępczego przez powoda wyniosły 6.700,98 zł. Powód przed wypożyczeniem pojazdu zastępczego poszukiwał najkorzystniejszej dla niego oferty i znalazł taką w P.. Wypożyczenie samochodu wiązało się każdorazowo z koniecznością dojechania przez pracownika powoda do P. z O. w celu odebrania samochodu, a następnie odbycia drogi powrotnej po jego zwrocie. Podróż tą pracownicy powoda odbywali pociągiem, a następnie taksówką z dworca PKP do wypożyczalni. Łączny koszt tych przejazdów wyniósł 252,30 zł.

Sąd Rejonowy wskazał, iż odpowiedzialność cywilna posiadacza pojazdu mechanicznego jest objęta systemem obowiązkowego ubezpieczenia, który reguluje ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych,

Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.). Zgodnie z art. 9 ust. 1 powyższej ustawy umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność cywilną podmiotu objętego obowiązkiem ubezpieczenia za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym oraz wynikiłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, o ile nie sprzeciwia się to ustawie lub właściwości (naturze) danego rodzaju stosunków. Zgodnie z kolei z art. 13 ust. 1 i 2 ustawy zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie lub świadczenie z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu. W obowiązkowych ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej odszkodowanie wypłaca się w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotów objętych ubezpieczeniem, nie wyżej jednak niż do wysokości sumy gwarancyjnej ustalonej w umowie. Zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Zgodnie z art. 805 § 1 kc, przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę.

Przechodząc do analizy sytuacji zaistniałej w niniejszej sprawie Sąd wskazał, iż okoliczności powstania szkody, jak również odpowiedzialność pozwanego za skutki kolizji z dnia 7 września 2010 r. nie budziły sporu pomiędzy stronami. Wątpliwości budził natomiast zakres odpowiedzialności pozwanego. Kwestię tą regulują przepisy art. 436 § 3 kc w zw. z art. 415 kc i art. 361 § 1 kc i art. 363 kc. Zgodnie bowiem z art. 436 § 2 kc, w razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody wymienione osoby mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych. Przechodząc do rozważenia zakresu odpowiedzialności pozwanego na wstępie należy wskazać także, że dla ustalenia zakresu i wysokości odszkodowania wypłacanego z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia OC właściwe są przepisy kodeksu cywilnego dotyczące odpowiedzialności odszkodowawczej. W świetle przepisu art. 361 § 1 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Według § 2 art. 361 kc, szkoda zarówno na mieniu, jak i na osobie, polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (*damnum emergens*), albo pozbawieniu go korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby mu szkody nie wyrządzono (*lucrum cessans*). Stratą jest pomniejszenie majątku poszkodowanego. Spór w niniejszej sprawie sprowadził się zatem do rozstrzygnięcia okoliczności, czy ubezpieczyciel w ramach odpowiedzialności za sprawcę kolizji posiadającego ubezpieczenie OC odpowiada również za koszty wynajęcia pojazdu zastępczego przez użytkownika pojazdu uszkodzonego w okresie dokonywania naprawy pojazdu uszkodzonego i oczekiwania na ta naprawę, a zatem czy najem pojazdu był uzasadniony w warunkach niniejszej sprawy, a poszkodowany doznał w wyniku tego szkody w majątku. Wątpliwości Sądu nie budziło bowiem, że pozwana spółka w ramach odpowiedzialności wynikającej z umowy odpowiedzialności cywilnej zawartej z odpowiedzialnym za zdarzenie, w wyniku którego uszkodzeniu uległ pojazd poszkodowanego, co do zasady odpowiada za zaistniałą szkodę. Ta okoliczność nie była kwestionowana przez strony. Ubezpieczyciel bowiem uznał co do zasady swoją odpowiedzialność za sprawcę wypadku. W świetle art. 34 ust. 1 i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r., nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) odszkodowanie ustala się i wypłaca w graniach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, jeżeli są oni obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę. Wysokość odszkodowania ubezpieczeniowego świadczonego z tytułu ubezpieczenia OC zakreślona jest więc granicami odpowiedzialności cywilnej posiadacza, kierowcy samochodu.

W celu rozstrzygnięcia o odszkodowaniu ubezpieczeniowym przy ubezpieczeniu OC koniecznym jest sięgnięcie do ogólnych reguł Kodeksu cywilnego odnoszących się do zakresu odszkodowania, w szczególności do przepisu art. 361 § 1 i 2 kc. Reguły te nakazują przestrzeganie zasady pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego. Podstawową bowiem funkcją odszkodowania jest kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę, przy czym

nie może ono jednak przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. Utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia stanowi szkodę majątkową. W piśmiennictwie podkreśla się, że normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 kc jest bardzo często niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego, nie tylko w sytuacji jego uszkodzenia, ale również zniszczenia. Podkreślić należy, iż zagadnienie refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego w ramach odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu OC, pojawiało się wielokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy co do zasady potwierdził prawo poszkodowanego do najmu pojazdu zastępczego. Nadto, Sąd Najwyższy przedstawił swoje jednoznaczne stanowisko w uchwale z 17 listopada 2011 r. w sprawie sygn. akt III CZP 05/11, która rozstrzygnęła ujawnione rozbieżności w wykładni sądów powszechnych dotyczącej roszczenia o zwrot poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej od ubezpieczyciela sprawcy szkody z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. W uchwale stwierdzono, iż: „Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej.”. Na uwagę zasługuje kwestia, iż uszczerbek majątkowy może mieć postać straty rzeczywistej (*damnum emergens*), która powoduje zmniejszenie majątku poszkodowanego oraz postać utraty korzyści jakie mógłby osiągnąć (*lucrum cessans*), czyli utraty ewentualnych spodziewanych dochodów, których osiągnięcie zostało uniemożliwione na skutek zaistniałej szkody. W realiach niniejszej sprawy jako stratę rzeczywistą potraktować należy kwotę, jaką płaci się za wynajem. W rozumieniu art. 361 § 1 kc normalnym następstwem wyrządzonej szkody jest brak możliwości użytkowania z pojazdu przez poszkodowanego i w konsekwencji skorzystanie z pojazdu zastępczego. W świetle powyższego pozwany ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą także w zakresie kosztów najmu poniesionych przez poszkodowanego.

W ocenie Sądu I instancji, powód wykazał zasadność wynajęcia pojazdu zastępczego. W żadnym wypadku nie zmienia tego stanowiska, fakt, iż powód był użytkownikiem uszkodzonego pojazdu. W toku niniejszej sprawy jednoznacznie ustalono, iż powód przed kolizją bezpłatnie użytkował pojazd C. (...), a po niej aby w dalszym ciągu kontynuować swoją działalność musiał wynajmować pojazd zastępczy, nie dysponował bowiem żadnym innym pojazdem który by mógł w taki sposób wykorzystywać. Nie miał także środków na wykonanie naprawy przed decyzją pozwanego o wypłacie odszkodowania. Podkreślić należy, iż wykazanie powyższych okoliczności leżało po stronie pozwanego, to one bowiem powodowałyby zwolnienie go z odpowiedzialności. Z opinii biegłego, zeznań świadków oraz wydruków danych technicznych wynika nadto, iż samochód, z którego korzystał poszkodowany był tej samej klasy co pojazd, którego był użytkownikiem. Były to jednak pojazdy starsze i bardziej wyeksploatowane co podkreślali świadkowie. Okres korzystania z pojazdu zastępczego jest w ocenie Sądu również uzasadniony i mieści się w ramach niezbędnego czasu. Podkreślić również należy, iż pojazd zastępczy wynajęto po wypadku i to nie na cały czas aż do naprawy uszkodzonego pojazdu, a jedynie na krótkie okresy kiedy zachodziła konieczność rozwiezienia kierowców. W tym miejscu zaznaczyć należy jeszcze raz, iż pozwany znacząco przekroczył ustawowy termin wypłaty odszkodowania i to jego działania, w szczególności podjęcie decyzji o wypłacie odszkodowania dopiero 15 lutego 2011 r. (a więc ponad 5 miesięcy po kolizji) spowodowały wydłużoną konieczność korzystania z pojazdu zastępczego przez powoda. Faktycznie więc powód mógł dokonać naprawy uszkodzonego pojazdu po 15 lutym 2011 r. i do tego czasu wynajem pojazdu zastępczego był uzasadniony. Stawki za najem pojazdu nie były także wygórowane i były zbieżne ze średnimi cenami rynkowymi na rynku lokalnym w aglomeracji (...). Niewielkie przekroczenie wartości średniej arytmetycznej w tym zakresie w żaden sposób nie zmienia tego faktu, gdyż jak wskazał biegły stawki te mieszczą się właśnie w wartościach średnich.

Reasumując powód wykazał zasadność swego powództwa poprzez przedstawienie dowodów z których wynika, iż w związku z kolizją drogową z dnia 7 września 2010 r. poniósł dodatkowe wydatki (wynikające z faktur VAT) związane z wynajęciem pojazdu zastępczego w wysokości 6.700,28 zł. Zasadnymi okazały się także wydatki związane z kosztami dojazdu po pojazd zastępczy i z powrotem w wysokości 252,30 zł, albowiem także były one bezpośrednio związane z powstałą szkodą w majątku powoda i oczywistym jest, że trzeba po pojazd zastępczy dojechać, a tym samym ponieść koszty z tym związane. Z zasad doświadczenia życiowego wynika nadto, iż koszt przejazdu pociągiem (...) i taksówką

z dworca do wypożyczeni jest zdecydowanie niższy niż dowieszenie samochodu i jego późniejszy odbiór przez firmę wypożyczającą.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zaskarżając go w części, tj. w punkcie 1 w części ponad zasądzoną od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.921,70 zł, tj. co do kwoty 3.031,58 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 26.04.2012 r. do dnia zapłaty oraz w punkcie 2 rozstrzygającym o kosztach procesu w całości oraz wnosząc o jego zmianę w części, tj. w pkt. 1 poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 3.921,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26.04.2012 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie oddalenie powództwa oraz zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 2 w całości poprzez stosunkowe rozdzielenie kosztów postępowania przed Sądem I instancji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem I instancji, a nadto zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem II instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w części tj. w pkt 1 co do kwoty 3.031,58 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 26.04.2012 r. do dnia zapłaty i w pkt. 2 w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Poznań - Stare Miasto w P., Wydział IX Gospodarczy, przy pozostawieniu temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem II instancji.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

I. Naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 361 kc w zw. z art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w zw. z art. 822 § 1 i 2 kc w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że poszkodowany zasadnie korzystał z auta zastępczego przez okres od dnia 07.09.2010 r. do dnia 15.02.2011 r., zgodnie z przedłożonymi fakturami, gdy tymczasem powołany w niniejszej sprawie biegły stwierdził, że czas konieczny na wykonanie naprawy pojazdu winien wynosić 14 dni, stawka dobową za najem zaś 262,10 zł,

2. art. 826 kc poprzez pominięcie okoliczności, że na powodzie ciąży obowiązek użycia dostępnych mu środków w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, a w związku z tym przyjęcie, że najem pojazdu zastępczego przez okres od dnia 07.09.2010 r. do dnia 15.02.2011 r., zgodnie z przedłożonymi fakturami był uzasadniony,

3. art. 6 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie za wykazany fakt, że poszkodowany zasadnie korzystał z auta zastępczego przez okres od dnia 07.09.2010 r. do dnia 15.02.2011 r., zgodnie z przedłożonymi fakturami, a tym samym, iż powodowi należy się dopłata do odszkodowania w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego w wysokości 6.700,98 zł,

4. art. 822 kc, w zw. 361 kc poprzez błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie i tym samym uznanie, że zasadny był najem pojazdu zastępczego przez okres od dnia 07.09.2010 r. do dnia 15.02.2011 r., zgodnie z przedłożonymi przez powoda fakturami, podczas gdy w adekwatnym związku przyczynowym z przedmiotową szkodą pozostaje najem pojazdu zastępczego za okres 14 dni, przy stawce dobowej za najem w kwocie 262,10 zł, co wynika bezpośrednio z opinii biegłego sądowego,

5. art. 363 § 1 kc poprzez błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie i tym samym przyjęcie, że dopiero zasądzona kwota w całości pokrywa poniesioną przez poszkodowanego szkodę, gdy tymczasem odpowiednią sumą pieniężną niezbędną do naprawienia szkody jest kwota 3.921,70 zł ponad kwotę wypłaconą powodowi w toku postępowania likwidacyjnego.

II. Naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. art. 233 § 1 kpc poprzez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że poszkodowany zasadnie korzystał z auta zastępczego przez łączny okres od dnia 07.09.2010 r. do dnia 15.02.2011 r., zgodnie z przedstawionymi fakturami, w związku z czym powodowi należy się odszkodowanie w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego w wysokości 6.700,98 zł, a tym samym pominięcie, że zgodnie z opinią biegłego w niniejszej sprawie naprawa samochodu poszkodowanego winna trwać 14 dni,

2. art. 227 kpc w zw. z art. 232 kpc poprzez uznanie za wykazany fakt, iż zasadnym było korzystanie przez poszkodowanego z auta zastępczego przez okres od dnia 07.09.2010 r. do dnia 15.02.2011 r., zgodnie z przedłożonymi fakturami, a tym samym, że powodowi należy się dopłata do odszkodowania w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego w wysokości 6.700,98 zł.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Powódka podkreśliła, że konieczność najmu samochodów zastępczych przed okres 5 miesięcy spowodowana była zwłoką pozwanej w wydaniu decyzji co do wypłaty odszkodowania i stanowi normalne następstwo związku przyczynowo - skutkowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona, choć z innych względów niż podniesione w jej treści.

Należy zauważyć, że legitymacja procesowa jest szczególnym uprawnieniem wynikającym z określonej sytuacji materialnoprawnej i oznacza, że dany podmiot jest uprawniony, czyli legitymowany do występowania w charakterze strony w konkretnym procesie w stosunku do jego przedmiotu. Dany podmiot zatem, aby móc wystąpić w danym procesie w charakterze strony, musi być podmiotem do tego właściwym, tzn. musi posiadać szczególną kwalifikację pozwalającą na wystąpienie z danym powództwem właśnie przez niego. Aby zatem ochrona prawna w drodze konkretyzacji norm prawa materialnego mogła być przez sąd udzielona, musi ona być żądana na rzecz osoby, której służy dane uprawnienie materialne wobec innej osoby, a nadto z żądaniem udzielenia tej ochrony musi wystąpić osoba do tego uprawniona. Sprawa dotycząca określonego stosunku prawnego nie może być zatem wszczęta przez jakikolwiek podmiot, lecz jedynie przez podmiot określony, któremu służy do tego uprawnienie. O istnieniu czy braku legitymacji procesowej decyduje prawo materialne na podstawie podanego w pozwie stanu faktycznego. W przypadku powódki, która wytoczyła powództwo w stosunku do pozwanej z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego, legitymacja procesowa czynna nie przysługuje, gdyż nie doszło do konkretyzacji normy wynikającej z tejże podstawy. Powódka nie wykazała bowiem by doszło do przelewu wierzytelności wskazanych w pozwie, a przysługujących spółce (...), jako właścicielowi uszkodzonego pojazdu, wobec pozwanej, zatem nie przysługuje jej uprawnienie do dochodzenia tych wierzytelności. Powódka była bowiem jedynie użytkownikiem pojazdu, który uległ uszkodzeniu w wyniku zdarzenia z 7 września 2010 r. Brak natomiast legitymacji procesowej powódki prowadzi do oddalenia powództwa. Legitymacja procesowa stanowi merytoryczną przesłankę postępowania cywilnego i z tego też względu podlega badaniu sądu. Wobec konstatacji zaś, że legitymacja procesowa nie występuje, sąd nie może wydać rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Podkreślić również należy, że okoliczności na jakich opiera się legitymacja procesowa stron winny być w danej sprawie udowodnione, tak by sąd mógł dokonać na tej podstawie ustaleń faktycznych. Stosownie natomiast do treści art. 6 kc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Opierając się na tej regule przyjąć należy, że powódka winna udowodnić fakty, z których wywodzi dochodzone roszczenie, a pozwana fakty uzasadniające jej zarzuty przeciwko roszczeniu powódki. Rozkład ciężaru dowodów ma w postępowaniu cywilnym znaczenie wówczas, gdy istotne fakty nie zostaną udowodnione. Wówczas konsekwencje procesowe tego ponosi strona, na której dowód spoczywał. Tymczasem powódka nie wykazała, skąd czerpie uprawnienie do występowania z roszczeniem wobec pozwanej. W rezultacie stwierdzić należało brak legitymacji czynnej po stronie powódki do występowania w niniejszym sporze.

W konsekwencji zmiany rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, zmianie uległo też rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu. O kosztach tych orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 100 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc oraz § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie

oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002 r. Nr 163 poz. 1348), stosunkowo je rozdzielając stosownie do wyniku sporu, bowiem powódka wygrała w 56%, a pozwana w 44%. Wobec tego należało zasądzić od powódki na rzecz pozwanej kwotę 202,50 zł.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 kpc, orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania w instancji odwoławczej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc oraz § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002 r. Nr 163 poz. 1348).

SSO Wanda Migdał SSO Jolanta Waltrowska SSR Alicja Zarzecka